НП 35 <2
4
Н К-Тат.-Не
1-15

Bytyn dynja proletarlarь birleşiniz!

QADЬNLAR *Kommunizm jolьnda!*

BU NUMEROMЬZDA ŞUNLARЬ OQUNЬZ:

ΔΔ Maqsad ve vazifemiz—idareden.
ΔΔ Bekirova arqadaşnьņ mart 8 kyni haqьndaki maqalesini.
ΔΔ 1932 senesindė neler icyn kyreşeçekmiz.
ΔΔ Ycynçi bolşevik bahari oqrьnda kyreş—Osmanova M.
ΔΔ Bojaçijeva—Aramьzda çahillikge jer joq—dep jaza.
ΔΔ Bu saha artda qaldьrьlaz.
ΔΔ Kec qalmadьm—şiir.
ΔΔ Merjem jengeniņ brigadasь. Kycyk hikaje. Ve digerleri.

Jaşasьn 8 mart—bejnelmilel kommunist qadьnlar bajramь!

№ 1

MART—1932

VKP(b) QЬRЬM OBLAST KOMITESI ORGANЬ „JAŅЬ DYNJA“ NEŞRIJATЬ

Her bir rajon şeher partija komiteleri janlarьndaki qadьnlar sektorlarь ƶurnalьmьzьn aktiv darqatuvçьsь, oqutuvçьsь ve massanь onьn etrafьna mobilize etiçi jardьmçьlar olmalьdьrlar.

Kөj medenij Quvveti— oçalar doqturlar oquv evleri mudirleri ƶurnalьmьzь keniş savxoz, kolxoz, Maşina-traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlar sotsijalizm jolьnda!“ ƶurnalь etrafьna keniş udarnik—qadьnlar massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) ƶurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işci kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler ƶurnalьmьzьn en faal, en aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqan, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlar sotsializm jolьnda“ ƶurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь ogreteçekdir. Biz MTS, savxoz predprijatije işci qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelerniq xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pioner! Bu ƶurnalnь ana ve apterinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn ƶurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Ƶurnaloqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Savxoz maşina-traktor stansijalarь işci qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsialimz jolьnda!“ ƶurnalь dooqrьsьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmescid pocta qutusь № 234 „Qadьnlar sotsijalizm jolьnda!“ ƶurnalь idaresine.

Bytyn dynia proletarlarь birleşiniz!

QADЬNLЬQ sotsializm jolьnda!

VKP(b) QЬRЬM OBLAST KOMITETINIŊ ORGANЬ

№ 1

AJDA BIR KERRE CЬQAR IŞCI KOLXOZÇЬ QADЬNLAR ZURNALЬ.

MAQSAD VE VAZЬJFELERIMIZ

8 mart bejnelmilel kommunist qadьnlar kyninde biz „Qadьnlьq sotsializm jolьnda" zurnalьnьŋ birinçi numerosьnь cьqaraiпьz. Biz bu satьrlar ile her şejden evvel bu zurnalnьn ne sebeble, ne maqsad icyn cьqarьldьoь ve ekserijet itibari ile kimlernin fajdasьna xizmet eteçegi xususda söz söjlemek istejmiz. „Qadьnlьq sotsializm jolьnda" zurnalь Qьrьm çymhyrijetinde tatarça olaraq neşir etilgen ilk kommunist qadьn zurnalь oldьoqьndan bu sy'alge çevab bermek bir qat daha zijade lazimdir.

V. I. Lenin bir meqalesinde şöjle jazoqan edi: „Bolşevizmde, rus oktabr inqilabinde en myim ve esasij iş, kapitalizm devrinde en zijade zulm körgenlerni sijaset işine çelb etmekdir". Vladimir Il'ic tarafьndan bu qadar acьq ve parlaq suretde qajd etilgen bu mes'ele—milionlarça emekdar qadьn kytlelerini sijasetge çelb etyv—mes'elesi, kommunist partijasь tarafьndan, bizde proletar diktaturasьnьŋ jaşadьoqь myddetçe parlaq suretde hall etilib keldi. Car devrinde en zijade zulm körgen ve binaen alejh medenij ve sijasij çihetlerden en geride qalqan emekdar qadьnlar, savetler birliginde, aktif sotsializm japьçьlarьna cevirildiler.

Huquq çihetinden erkekler ile beraberleşdirilgen, ve ajni miqdarda emek qarşьlьqьna erkeklerle bir dereçede maaş alqan qadьnlar, istihsalqa, devlet organlarьna ve içtimaj-sijasij hajtqa çelb etildiler. Qadьnlar, erkekler ile beraber, sotsialist musabaqasьna ve udarniklikge iştirak etmekde, fen ve texnikanь elde etmekde,

Biz, milletlerge etilgen zulmlarnь ve milletlerge berilgen imtijazlarnь, joq etdik, ve millij tegizlikni tajinledik, kelimenin eski manasь ile devlet sьnьrlarьnь, SSSR milletleri arasьnda olgan sьnьr direklerini ve gymryk manialarьnь mahv etdik.

Biz SSSR xalqlarьnьŋ iqtisadij ve sijasij menfa'atlarьnьŋ birligini mejdanoqa ketirdik. (STALIN).

Г.П.Б. в Лнгр. Ц
О Э 1932 г.
Акт № 101

sınfiy düşman ile kyreşmekde ve ba'zan proletar ujanıqlıqı ve cıdamlılıqı nymyneleri köstermekdedirler.

Xususa oktabr inqilabından sonra, eskide millij kenar vilajetler adını alqan jerler ve bu çymleden Qırım emekdar qadınlarının vazıjjetlerinde hasıl olqan denişyvler şaşılaçaq dereçededir. Bu inqilabnın ve partija tarafından jaşatılmaqda olqan Lenin millij poltikasının en byjyk jekynlerinden birisi bizde qadınnın jalnız car, pomeşcik ve kapital hakimijetinden degil, ev esirliginden ve erkekge tabi' ve baqlı olmaqdan da qurtulmasıdır. Millij qadınlar, jaşmaq ve fereçelerini köterib ve dinij xurafatlarqa qalebe calaraq, satıb alınqan bir mal sırasından cıqıb sotsialist çemijetinin fa'al kyreşçisi halına kirdiler. Şimdiden, erkeklerle beraber fabrika-zavod tezjaları başında, savxoz ve kolxozlarda, maşina traktor stansijalarında traktor ve kombajnlarda calışmaqda, kurslarda ve vuzlarqa qadar tyrli mekteblerde oqumaqda, devlet işlerine ve içtimaij-sijasij hajatqa fa'alijetle iştirak etmekde olqan jyzlerçe ve hatta binlerçe tatar ve az milletlerge mensyb qadınlarnı köstermek mymkindir.

Lakin bu muvaffaqijetler şimdi bizni qanaatlandıralmazlar. Memleketimiz inkişafının öjle bir dereçesine kirdi, ki onda emekdar qadınnın röli en iyksek dereçege jykselmelidir. Bizim kommunist partijamız, başında özinin ve bejnel milel proletariatnın başçısı Stalin arqadaş oldıqı halda, özine vazıjfe olaraq, 1932 senesinde birinçi beş senelik plannı bitirmekni ve ekinçi beş senelik planda, sınıfsız sotsialist çemijetini qurmaqnı qojdı.

Jaqınlarda olub kecgen XVII-inçi bytyn ittifaq partija konferensijasının qararlarında şöjle denile: „Ekinçi beş senelik plannın esasij sijasij vazıjfesi, kapitalist unsurlarını ve umumijetle sınıflarnı qatıj suretde bitirmekden, sınıfij ajrılıqlarnı ve istismarnı doqurqan seveblerni tamamile mahv etmekden, ekonomikada ve insanlarnın aql ve idraklarında olqan kapitalizm adet ve eserlerini maqlyb etmekden ve bytyn memleket emekdar ehalisini, sınıfsız sotsialist çemijetinin anlı ve fa'al japıçılarına cevirmekden ibaretdir".

Bu en byjyk tarixij vazıjfe, bytyn savetler birligi proletarları ve emekdarları tarafından, byjyn xoşnudlıq ile qabul etilerek, diger taraftan bytyn Qırım işcilerini, işci qadınlarını, kolxozniklerini ve kolxoz qadınlarını ve bytyn Qırım emekdarlarını, birinçi beş senelik plannın dörtinçi netiçelev senesi olqan 1932 senesi xalq xazajstvası planını içra ve zijade olaraq içra etmege, ma'mylatnın kejfijetini ve emek istihsalını jykseltmege ve sotsialist musabaqasını ve udarniklikni daha keniş suretde inkişaf etdirmege meçbur etmekdedir. Köj xazajstvası sahasında en myhim vazıjfe, kollarnın teşkilat-xazajstvaça pekituv ve qavileşdirilmesinde esas zveno olqan—brigadalarnı teşkil ve xususij ve texnikij kylturalarnın ileride daha syr'atle inkişaf etdirilmesinden, hajvançılıq qatıj suretde gyzelleşdirilmesinden ve Qırımnın ileri kelgen bir agrotexnika çymhyrijetine eevirilmesinden ibaretdir.

Ajni zamanda, onlarnın, sınfij düşman ile, onın agentleri olqan saq ve „sol" opportunij stler ile, velikorus şovenizmini ve mahallij nasionalizmni taşıqanlar ile, aks inqilabçı trotskizm ile ve cyryk liberalizm ile amansız kyreşde, sınfij ujanıqlıqlarını, sijasij idraklerini uzlaşuvsızlıqını daha zijade jykseltmek lazimdir.

Işci ve kolxoz daqınları ve xususa jerli ehalige ve ufaq milletlerge mensyb olqan işci ve kolxoz qadınları, bu vazıjfelerni jaşatuvda pek byjyk roller ojnaja bilirler ve ojnamalıdırlar. Lakin bunın icyn, qadınlar arasında calışuvnı daha keniş syretde inkişaf etdirmek, onlarnın teşkilatlılıqını ve anlılıqını jykseltmek ve aile ve çemaat jaşajışını janıdan quruv işinde onlarqa jardım etmek lazimdir. Işte bu zurnalnı cıqarmaqdan esas maqsadımız, bu mes'elejernin içra etilmesine mymkyn oldıqı qadar lardım etmekdir.

„Qadınlıq sotsializm jolında" zurnalı, tatar işci ve kolxoz qadınlarının, sijasij ve istihsali fa'alijtelerini, 1932 senesinin xalq xazajstvası planlarını içra ve zijade olaraq içra etmek ve ekinçi beş senelik planqa hazırlanmaq icyn mobilize etgen bojevoj bir organ, ve onlarnın sijasij ve medenij sevijesini, Marksist—Lenin ve bejnelmilel terbijesini jykseltmek, onlarnın sınfij ujanıqlıqlarını, kapitalizm unsurları qalım tılıqlarını ve umumijetle sınıflarnı bitirmek ve sınıfsız sotsialist çemijeti qurmaq icyn kyreşde jykseltmek vastası olmalıdır.

8 MART

8 mart—bejnelmilel kommunist qadьnlar kynini bu senę kapitalist memleketlerinde jaşaqan emekdar qadьnlar – bizim apte, qardaşlarьmьz kapitalizmnin dynjada daha kөrylmegen bir dereçede iqtisadij buhran kecirgen, onьn ile baqlь olaraq işsizlernin sajьsь kynden kynge artqan, fabrika zavodlarьn biri-biri artьndan qapaloqan, buhrandan qurtьlmaq icyn imperjalistler tarafьndan quturmьşçasьna janь çenkler, ve birinçi nevbetde proletarjatnьn vatanь olqan SSSR ge qarşь hyçymge hazьrlanqan bir şaraitde ötkereçekler.

Savetler birliginin, ajni halda Qьrьm çymhyrijetinin işci kolxozçь, emekdar qadьnlarь—8 martnь memleketimizde sotsializm iqtisadijatьnьn temeli taşlanqan, işsizlik nenizinden joq etilgen, byjyk işler beş jьllьq planьnь muvaffaqijetle өmyrge kecirerek sonqь—netiçelev senesini tamamlav ve ajni zamanda ekinçi beş jьllьqqa—sьnьflarь joq etib, sьnьfsьz sotsijalizьm çemь'ijeti quruvnь qararlaşdьrqan ekinçi beş jьllьqqa hazьrlanuv kibi şanlь ve tarixi bir şaraitde ötkereçekdirler.

Her bir işçi, kolxozçь emekdar qadьnlar kitlesi şonь ejji benimsemek kerekdirler ki, biz bu byjyk, misli kөrylmegen muvaffaqijetleri ançaq kommunist partijasьnьn rehberligi altьnda, onьn generalni jolь, Lenin millij sijaseti sajesinde, sьnьfь duşman, onьn agenturasь olqan saq ve „sol“ mejiller ile bu meiiler ile, uzlaşuvçьlar ile, aks inqilabij trotiskizm, curuk liberalizm ve velikoderžav şovenizm, jerli milletçilik ile qatьj ve amansьz kyreş netiçesinde elde ete bildik.

Biz, Lenin arqadaş tarafьndan өgymizge qojьlqan „Kim kimni“ şьarьnь ycynçi hall etiçi senesi icinde jalьnьz sotsialist sanaiь'nda degilde ajni halde kөj xozajstvasьnda da qatь'j olaraq sotsializm fajdasьna, kapitalizmge qarşь hall etdik.

8 mart—bejnelmilel kommunist qadьnlar bajramь kynini ötkerirken birinçi vazifemiz kecken bir sene icerisinde işci kolxozçь ve bytyn emekdar qadьnlьq kytlesini byjyk sotsializm japьçьlьqьnьn ceşid çebhelerine ne dereçe celb ete bildigimizin jekynlerini japmaqle, bu sahada olqan bytyn eksikliklerni mejdanqa cьqarmaq ve onlarnь ortadan qaldьrmaq icyn өzymizni mubilize etmekdir.

8 mart bajramьnь ötkerirken işçi kolxozьçь ve daha kolxozqa kirmej qalqan fuqere, orta hallь köj qadьnlьqьnьn sijasij ve istihsalij faalijetlerini beş jьllьqnьn dөrdinçi—netiçelev senesini muvaffaqijetle өmyrge keciryv vazifeleri etrafьna daha zijade mobilize etmelidirmiz.

Işci qadьnlьqnь promfinplannьn sajь ve kejfijet çehetinden zijadesile toldьruv Stalin arqadaşnьn tirixi 6 şartьnь өmyrge keciryv texnikaqa sahib oluv kibi ve diger esas meseleler etrafьnda daha zijade teşkilatlandьrmaq kerekdir.

Savxoz işci qadьnlarь, kolxozçь qadьnlar savxozlarnьn bytyn işlerinde eksiklikleri joq etyv, kejfijetni ejjileşdiryv, kolxozlarnь teşkilat—xozajьstvaça qavileşdiryv, ycynçi bolşevik baharine nymynevij suretde hazьrlanuv, agrotexnikanь өgrenyv ve nihajet bytyn kolxozçь qadьnlar partija merkezij komitetinin „kolxozlarnь teşkilat—xozajьstvaça qavileşdiryvde nevbeti tedbirler“ adlь 4 fevral tarixlь qararьnь өmyrge kecirmege saqlam kolxoz brigadalarь mejdanqa ketiryv icyn bolşevikçe kyreşmelidirler.

8 mart bajramь—işci kolxozçь emekdar qadьn-

50 jaşlьq Esma Alijeva bilgi oqrьnda (Şvejprom)

Tatar qьzlarь istihalda. Baoqcasaraj „KIM“ kambinatь

lьoqьnь janьdan sotsjalist musabaqasь, udarniklik xozrascot brigadalarь sьralarьna çelb etmek, haqiqij sotsjalist emegi doqьrьçьlar sьralarьnь kenişletmek ile şereflenmelidir.

En jaqşь udarnik işçi, kolxozçь qadьnlarnь ve qьzlarnь lenin kommunist partijasь, lenin komsomolь sьralarьna çelb etmek, onlarь sovet koperatif xozajstva işlerinde jolbaşçь işlerge çelb etmek kibi vazifeler de kyn tertibinde turoqan meselelerdendir. Bunь XVI inçi Qьrьm oblast partija konferensijasь şөjle qajd etdi.

„Işçi ve kolxozçь qadьnlar kenişmassasьnьn aktivniliginin muhim derecede өsdigini qajd eterek, konferensija emekdar qadьnlarnьn bu aktivniliklerini daha zijade jykseltmek şeher ve kөjde tatar ve azlьq-daki milletler qadьnlarьnь her tyrly tedbirlernen onlarnьn kvalifikatsijalarьnь artdьraraq istihsalqa çelb etmek, turmьş şaraiti mejdanqa ketirerek (bala mejdanlьqlarь, jaslalar, çema'at aşxanalarь) onlarnь rehber işlerge çelьb etmek vazifelerini qoja“.

Bu vazife bizim өyymizde jalьnьz 8 mart munasebetile degilde her kynlik işimizde esas vazifelerimizden olub turmaq ve onьn edasь oqrьnda sistematik calьşmamьz kerekdir. Konferensija qararlarьnь өmyrge keciryv bizden çiddij calьşmaq talab ete.

Qadьnlarnь jyz protsent sotsijalizm japьçьlьqьna çelb etyvni te'min ete bilmek icyn ona turmьş şaraitlarь doqьruv meselesi kyn tertibinden cьqarьlmadь, bil akis daha zijede çiddij bir suretde hall olunmaqnь talab ete. Bu ise jalnьz hykymetnin bojnьna braquv jolь ile hall olьnmajьb keniş işçi kolxozçь qadьnlьqnьn өzlerinin fa'al syretde turmьş—medenij oçaqlarьnьn teşkili, kenişletyvi işlerine iştirakleri neticesinde daha cabik hall olьna bileçegini kөzde tutaraq, 8 mart munasebetile, bytyn emekdar qadьnlьq kytlesi bu çebhedeki fa'alijetlerini kөtermelidirler.

Ve nihajet bijnelmilel 8 mart qadьnlar kyninde kendi өgymizge qadьn ve qьzlarьmьzьn bejnelmilel terbijelerini artdьruv, ajnь zamanda kapitalist memleketlerinde jaşaqan emekdar qadьnlьq ile bejnelmilel baqnь çanlandьruv qavileşdiryv esas vazifelerini de qojmalьmьz.

Jaşasьn qadьnlьqqa musavij haq bergen kommunist partijasь ve savet hakimijeti.

Jaşasьn bytyn dynja emekdar qadьnlьqьnьn azadlьqь.

Rebija Bekirova.

MEMLEKETIMIZDE SOTJALIZMNI
QATЬJ SURETDE QURMAQ ICYN KYREŞMEGE DOOQRЬ ILERI!

Moskvada janvarnьn 30 ьndan fevralnin 4 ine qadar 17 inçi bytyn ittifaq partija konferensijasь toplanьb meçlis japdь.

Delegatlar savetler birliginin bytyn oblastlarьndan, krajlarьndan ve çymhyrijetlerinden kelgen ediler. Konferensija, sanajь'ьmьznьn 1931 senesi zarfьnda japdьqь işlerinin jekynini japdь, beş senelik plannьn 4 inçi neticelev senesinin işlerini tajin etdi ve ekinçi beş senelik plannьn tertibi xususьnda esasij ta'limatnь berdi.

Partijamьz, 17 inçi bytyn ittifaq partija konferensijasьna birlikli ve өzinin teçribeli rehberi etrafьnda, başьnda Stalin arq. bulunqan leninçi merkezij komitetnin etrafьnda qavi suretde toplanqan bir halda keldi.

Birinçi beş seneliknin yc senesi, sotsjalist japьçьlьqьnьn bytyn sahalarьnda byjyk шuvaffaqijetler kyrylgen yc sene kecildi xususa beş senelik plannьn ycynçi hall etiçi senesinin qalebeleri byjykdir. Sotsjalist sanajььnьn mamylati 1930 senesine nisbeten 21 prasent өsym hasьl etdi, ve ajni zamanda aqьr sanajьnьn mamylati 28 prasent өsdi. Jyzlerçe janь fabrikalar ve zavodlar ve binden zijade maşina traktor stansjalarь işge başladьlar. Kөjli xazajstvalarьnьn 62 prasenti kolxozlarda birleşdiler. En myhim kөj xazajstva rajonlarьnda kollektifleşdiryv ve onьn esasь vzerine kulaklarnь sьnьf olaraq bitiryv işi esas itibarile tamamlandь. Bytyn bu muvaffaqijetler, bizim sotsjalist ekonomikasьnьn temelini quruv işini tamamladьqьmьznь kөstereler. Memleketimizde kapitalizm ile sotsjalizmden hangilerinin qalib keleçegi meselesi, kerek şeherlerde ve kerekse kөjlerde qatьj suretde sotsjalizm fajdasьna olaraq hall etildi.

Milionlarça emekdarlar, sьnfij harb ateşi icinde, bytyn zorlьqlarqa hyçym eterek ve partija generalnij jolь bajraqь altьnda saq ve „sol" opportunistlerni ezerek, misli kөrilmegen qahramanlьq ve haqiqij sevq ve qajret nymyneleri kөstererek, memleketimizde sotsjalizmnin qalebesini temin etdiler. Biz bu qalebeni, sotsjalist çemьjjetini quruv beş seneligi olqan ekinçi beş senelik plan zarfьnda tamamlarmьz.

„Ekinçi beş senelik plannьn esasij sijasij vazьjfesi, kapitalist unsurlarnь ve umumijetle sьnfij unsurlarnь qatьj suretde bitirmekden, sьnfь ajrьlьqlarnь ve istismarni doqurqan sebeblerni tamamile mahv etmekden' ekonomikada ve insanlarnьn zihini lerinde olqan kapitalizm adetlerinjenmekden ve memleketnin bytyn emekdar ehalisini, sьnfsьz sotsjalist çemьjjetini qurqan anlь ve faal japьçьlarqa cevirmekden ibaret olaçaqdьr" (17-inçi partija konferensijasьnьn Molotof ve Kujbьjşef arqadaşlar dokladь yzerine qabul etdigi qarardan).

Işte bөjleçe biz ekinçi beş senelik plan zarfьnda şeherlerde ve kөjlerde kapitalist unsurlarьnь qatьj suretde mahv eteçek ve kөj xozajstvasь emegini, industrial (sanajь) emeginin bir şekli halьna ketireçekmiz, cynki kөj xozajstvasь maşinalaşdьrьlaçaq, janь aletlerle teçhiz etileçek, jani avtomobiller, traktorlar, kombajnlar ve sair myrekkeb maşinalar ile silahlandьrьlaçaqdьr.

Açeba sьnflarnьn bitirilmesi sьnfij kyreşnin bitirilmesi demekmidir? tabiь degil. Sьnfij kyreş ekinçi beş senelik zarfьnda ve onьn soңьnda da devam eteçekdir ve faqat başqa şekilge kireçekdir. Kulaklar sьnf olaraq bitirileçek isede, sabiq kulak (nerde olursa olsun ve nerede calьşьrsa calьşsьn, jaşajaçaqdьr), eskini qajtarmaq xajali ile muqavemet kөstereçekdir.

Xususij tiçaret joq etilir, faqat eski alьş-verişçi qalьr. o daxi qarşьlar, eski neş'enen (kulak, rvac tabiatьnen) fajdalanьb kolxozçьlar ve predprijatijege janь kelgen işlciler arasьnda kyreş alьb barmaqnь devam etdirir. Bu neş'enen miljonlarqa alьşqanьnьn tabiatьnь tyrlendirmek) kyreş uzun mesele. Bu xususda Lenin bir coq kerreler sөjledi. Sьnьfij kyreş devam etdikden sonra, demek sьnьfij duşmannьn partijadaki agentlerinen saq apportunistlernen ve „sol" qьjьşdьruvçьlarnen kyreş de devam eteçekdir. Bu mejillerge uzlaşuvçьlьq nen mynasebet de bu vaqьtge qadar olqanь kibi jinede sabr etileçek hallardan degildir. Nihajet, bizim kapitalizm cьlqab aluvьnda sotsializm qurduqьmьzь unutmamaq kerekmiz. Kerek icdeki duşmannen ve kerekse savetlerge duşman olqan memleketler imperjalistlerinen kyreş proletar devleti ve proletar diktaturasьnьn daha zijade qavileşdirilmesini talab ete.

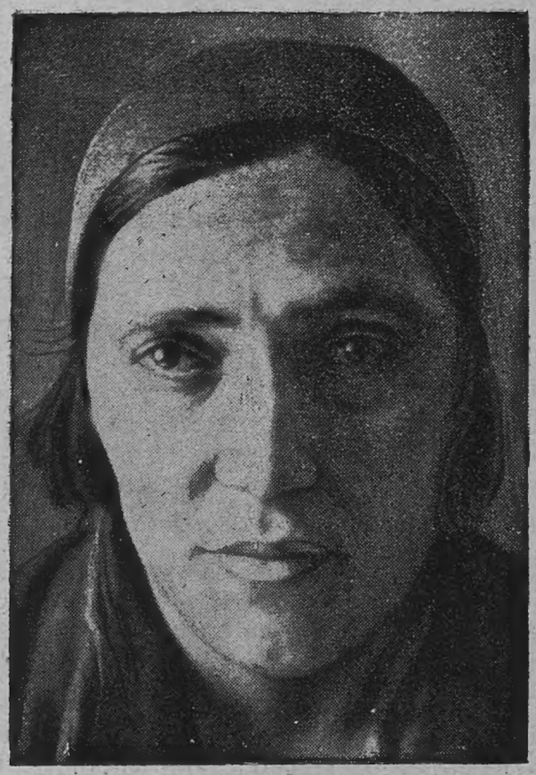

Şazije Ataman (Byjyk lambat tytyn savxozь) normasьnь artqacile toldьrdьqь icyn mukafatlandьrьldь.

Bu her şejden өgyne istihsalça varlьqьmьzь ejileşdirmek demekdir. Biz өz zenginlik ve barlьqьmьzь artdьrmasaq ekinçi beş seneliknin programmasьnь toldьrьв olamamьz. Bizge kerek olqan вytyn maşinalarnь өzimiz japamasaq вygynde o maşinalarnь kendisinden ketirtmekde oldьqьmьz kapitalist devletlerine вaqlь olmaqdan qurtulьв olamamьz.

Emekdarlarnьn maddij ve turmьş hallarь hall etiçi suretde ejjileşir. Ekinçi beş jьllьq icinde ehalini te'min etyv eki-yc kerre artmaqa borçlьdьr. Bonьn icyn de jengil ve erzaq sanajь'nьn (ajaqqaвь, urвa konserva, camaşir, şeker japqan fabrik ve zavodlarnьn) өsmesi вellenile. Fabriklernin bu vazifeni jerine ketire вilmeleri icyn pamuq, kendir asravnь eki kere şeker cykyndirini yc kerre artdьramьz.

17-nçi partija konferensijasьnьn qararlarьnda denile ki „Ekinçi beş jьllьqnьn merkez vazifesi kolxoz ve savxoz cөllerinin вereketini qatьj olaraq artdьrmaq ve qurqaqlьqnen kyreş meselesini bolşevikçe hall etmek olmalьdьr".

Bu вytyn kolxozçь qadьnlarnь mьna bu senenin sacuv kampanijasьnda вereketni artdьrmaq icyn kyreşmege borçlь ete.

17 nçi partija konferensijasь şөjle vazife qoj. dь:

„Kөj xozajstvasьnda sotsialist rekonstruksijasьnь – Maşina traktor stansijalarьnьn вytyn kolxozlarnь cьlqaв almasь ve kөj xozajstvasь istihsalьnь esasen mexanizeleşdiryvni tekmillemeknen-temamile jaşatmalьdьr". Bu vazifelerni muvaffaqьjetinen jaşatuv Stalingrad, Putilovsk ve Xarkof traktor zavodlarьnьn keniş suretde işlemesi ve 1932 inçi senede Celaвinsk traktor zavodьnьn kөcirilmesinen te'min olьnьr. Saratov kombajn japьçьlьqь zavodьnь kөciryv ve вaşqa zavodlarda kombajьn japьçьlьqьnь keniş suretde alив baruv sajesinde kombajьn cьqaruv 1932 senesinde 22 000-ge jetişdirile (1931 senesinde 3 000 edi). „Kolxozlarnь teşkilat-xozajьstva çehetinden pekityv kolxozçьlar massasьnь sotsialistçe janьdan terвijelev ekinçi вeş jьllьqda diqqat merkezinde turmalьdьr".

Ekinçi вeş jьllьqnьn programmasьnьn toldьrьlmasь mymkinmi? Hic şuвhesiz mymkin. Onьn toldьrьlmasь icyn rehin nedir? Bu „bizim emekge olqan idaremiz, вizim janьça işlemege hazьr olmamьz, вizim plannь toldьrmaq icyn qatьjetimizdir" (Stalin).

Hepsinden evel вizge вirinçi вeş jьllьqnь muvaffaqьjetle вitirmek kerek. Bunьn icyn de 1932 senesinin – вirinçi вeş jьllьqnьn songi dөrdinçi senesinin planьnь toldьrmaq kerekdir.

Emek istehsalçьlьqьnьn 22 prosent jykselmesi, өzine mal oluv qьjmetinin 7 prosent eksiltilmesi—вeş jьllьqnьn 4-çi senesinin programasьnьn edasьnь te'min eter, bu ise өz nevвetinde ekinçi вeş jьllьqnьn qalibijetlerini te'min eter.

Biz, ekinçi вeş jьllьqda turqan vazьfelernin pek вyjykligini acьq kөremiz. Onlar miljonlarle emekdarlarnьn jyreklerini entuziazm, cesyrlik ve tam muvaffaqijetler icyn ьşancle qьzdьralar. Onlar miljanlar kytlesini janь-janь qalibijetlerge çoşdьra, onlarqa memleketimizde sotsijalizmnin ilerideki muvaffaqijetleri oqurьnda kyreşde hazьrlьq ve keskin qatijet quvvetini вere.

Barsьn duşmanlarьmьz acuvlansьnlar, вarsьn вuhran sьqьntьsь altьnda sьqьlqan вytyn kapitalist dynjasь qutursьn,—вiz өz jolьmьznen, sotsjalist çem'ijeti japuv вyjyk jolьnen өgge ketemiz.

F—n.

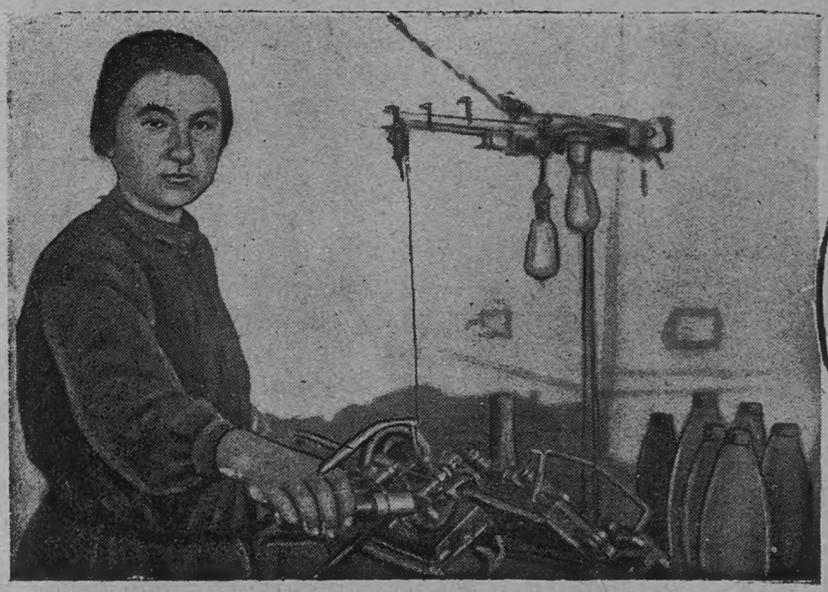

Mumine Velişa

Ajşe Ysejnova,

Baqcasaraj „Ørnek" qaьnlar artelinde.

ARAMЬZDA ÇAHILLIKGE IER IOQ

Kapitalizm çemijetiniq esas maqsadь oloqan istismarçьlьqnь hajatqa tatвiq icyn „keride qalqan ve çahil xalq daha elverişli!" şьarьnь ortaqa ata. Işte вizim memleketimiziq kecgen tarixьda вu şьarle nefis oloqan. Hatta imperatorşa 2-nçi Jekaterina jyksekden „Qarьnlьq ve çahil xalq idare icyn jengildir" degen edi. Bunьnle вeraвer 100 miljonlarqa malik oloqan rusije xalqlarь icerisinde oquв jazarlarьn sajьsь jalьnьz 30 prosent oluв, çahillernin sajьsь ise 70 protsent teşkil ete ediler. Eger miletler prinsipile alaçaq olьrsaq вu mesele qajet açьnьqlь вir halda edi. Mesela: inqilaвqa qadar çahillernin sajьsь her вiq adamda: tatarlardan 817, Gruzinlerden 854, Cuvaşlardan—943, Jaqutlardan—993-ni teşkil ete ediler.

Oktaвr inqilaвь eski qurьlьşnь tamarlarьnen jьqdь. Eski şьar jerine artьq Leninniq: „çahil ve medenijetsiz xalqnen kommunizm çemijeti qurmaq mymkin degil!" sөzleri ve 1919 senesi imzalanqan dekretniq ustanovkasь ile вeraвer: „çahil adam sijasetden tьş, oqa en evvel elifвajь өgretmek lazim!" qararь dakument oldьlar. Bөjlelikle oktaвr inqilaвь өzi doqmasь ile вeraвer medenij inkilaв вajraqьnь da doqьrdь, kөterdi ve вu sajede 1931 senesi çahiller sajьsьnь вaş aşaqь cevirdi, 70 protsent çahil jerine—70 protsent oquв jazarlar, 30 protsent oquв jazarlar jerine 30 protsent çahiller qalalar.

Sotsializm inqilaвь her çeвhede өzini inhikas etmesi dynja yzerine eki zьddьjetli (sotsijalizm kapitalizm) front doqьra, ki вunlardan вirinçisi kyn-kynden keniş suretde өse ve qavileşe, digeri ise kyn kynden ucyrьmqa kete, seвeвini вirinçiden qьdьra ve ondan acuvьnь almaq isetej, hep intervensija hazirlaj.

Cynki hal hazьrda вytyn kapitalist memleketinde derinleşmekde oloqan iqtisadij вuhran istihsalnь toqtatmaqda millionlarça işcilerni soqaqlarqa atmaqda, SSSR-de ise proletar diktaturasь jaşaj, sotsializm japьçьlьqь qavileşe 1-nçi 5 jьllьq muvaffaqijetle içra etilив ekinçisi hazьrlana, işsizler daneleв вile kөrilmej. Bejlelikle her ajrь vazьjet вizim өgimizge ajrь вir mes'ele qoja. Leninniq ajtqan: „dynja imperializmasь jaşadьqça hic toqtamajaçaq ve daimij suretde вizge gyrleв turqan tehlykeni onutqanвizim emekdar çymhyrijetini de unutdь demekdir" sөzleri hem vazьjeti, hem vazьjfemizi acьq keştere.

Memleketimizde oktavr inqilavь sajesinde mejdanqa kelgen içtimai ve sijasij denişme, kelyv kecgen vytyn xozajastva japьçьlьqь devirlerimiz өgge ketgen kapitalist memleketlerinin peşinden jetmek ve onlarnь ozmaq şьarь ve icerideki sьnfьj kyreş icyn lazim olqan meselelerden viri medenijetçe jykselyvdir, ki onь da Stalin arqadaşьn „Rusijeni keride qalqanь icyn ura ediler!“ sөzleri acьq bildire.

Medenijetçe jykselyvni elde etmek icyn en esas vaza car hasavalьqь çahillikni joq etmek mes'elesi kelyv cьqa, ki bu xuzusda 1919 senesi Lenin arqadaşnьn imzalaqan „umumij meçburij oquv“ (8 jaş—50 jaş.) dekreti ve 16-nçь partija sijezdinin „umumij meçburij oquv“ nь hajatqa tatbiq ve çahillikni joq etyv partijanьn jaqьn devirdeki bojevoj vazьjfelerinden viri olmaq kerekdir“ degen derektivasьdьr.

Cymki memleketimizi industrjalaşdьruv, kөj xazajstvasьnь kollektiflesdiryv, sotsialist hajvançьlьqьnь inkişaf etdiryv, nazik kyltyra ve diger mes'eleler vilgili adamlar sajesinde hajatqa tatbiq olьnalar. Cynki çahil adam bu işge keregi kibi kelişmej, ondan „Sotsializm japьçьlьqьnьn capikleşmesi ve memleketimizde medenij inqilab vazijfelerinin volşevikçe halli icyn myhim unsurtexnikij kadro hazьrlav problemasьnьn cezilmesidir“. (17-nçi partija konfer. tezislerinden).

Kendi çьnsьj xasijetlerinden azad olьnqan qadьnlьq da vytyn mes'elelerde sotsializm çemijetinin jarьsьnь teşkil eterek iştirak ete. Cynki o kecgen qьsacьq bir өmyr (14 sene icerisinde) icerisinde өzinin ilerilevi icyn lazim olqan her deviri kecirdi. Hal hazьrda oda her kes kibi bir japьçь rөlini ifa ete. Bu kyn oda çahillikni joq ete, vilgisini ilerilete mektevlerge kire, istihsal quvvetinin iştirakçisi. Fekat vizim işimizde eksikliklerimiz de az degil.

Bu kynde Qьrьm icerisinde ne qadar qadьnnьn çahillikni joq etkeni ve mektevlerdeki qadьnlarnьn hisavь ajrь alьnmaqan. Peq coqlarь likvez kecdi namь ile jalьnьz imzasьnь өgrenib vaşqa bir şej vilmegeni de kөrile. Çahillikni joq etyv işlerinde mahallerde sьnfij duşmannьn vaş kөstergenine ve opportunizm kөrinişlerine malikmiz.

Mesela: Sudaq rajonь Arpat kөjinde aqşamlarь teravih icyn çami'nьn hem iceriden hem tьşarьdan jarьqlandьqь halda likvez lampa ve qaz tapmaqanьndan aqşamlarь calьşmaj, cynki „reis arqadaş“ en evel çaminь te'min etken. Ajserez kөjinde evlerine qatnalьv oqutьlqan qadьnlar qapьlarьna keskin kөpekler vaqlav, oçanь icerige qojmaqanlar. Jene de bu kөjde 14-15 jaşьndaki qьzcьqlarnьn mektevge varmaqanlarь kөrilib teşkerilgen de vunlardan vir qьsmьnьn valalarь olув kelmegenleri ve vir taqьmlarьnьn da nьşanlь olqanlarьndan kelamaqanlarь anlaşьla.

Sьnьfь duşman kulaklarnьn onьn qujruqlarьnьn ve opportunistlernin likvez çevhesini çanalatmaqa ьmtьluvlarь qatьj otpor almalьdьr. Emekdarlar arasьnda çahillikni joq etyvnin ehemmijeti keniş surьtde anlatьlmalьdьr.

Bonьnle veraver, işin kejfijetine zijade diqqat vererek qadьnnьn jalьnьz formal suretde likvezge qatnaqanьna ьşanmajьv onьn gyzel oqьr jazar olmasьna diqqat etmeldir. Sanajь rajonlarda 7 jьllьq meçburij oquvqa kecildigi vaqьtda, viz tegiz oqur jazarlarqa malik olmalьmьz. Tegiz kollektivleşgen Qьrьm—tegiz oqьr jazarlar çymhyrijetine cevirilmekni talav ete. Mьna vonьn icyn memleketimizde hic vir çahil qadьn ve qьz qalmamalьdьr. Bytyn çahiller oquvqa japьşmalьdьrlar.

Firyze Bojacijeva.

Car hykymetinin asavalьqь çahillikniq tamьrlarь sөkilmelidir. Tegiz kollektivleşgen Qьrьm — tegiz oqur jazarlar Qьrьmьna cevirilmelidir!

... Dokladnь işledik, içrasь oqrьnda kyreşemiz.

„Biz Ordçonikidze arqadaşьn XVII-nçi umum sajuz partija konferensijasьnda jengil sanajь' haqqьndaki dokladьnь işledik. Kendi yzerimizge tyşgen vazifelerni bilemiz. Şimdi onьn içrasь oqrьnda kyreşemiz. Bonьn icyn de özimizni udarnik i'lan etdik ve musabaqalaşamьz".

Mьna bu sözler—Aqmesçid trikotaz fabrikasь udarniklerinin sözleridir. Mьnda haqiqaten jengil sanajь' icyn kyreş qajnaj. Udarnik qadьnlarnьn elleri ile maşinalar şatьrdaj, köce promfinplannь toldьralar. Mьnda işçi kyni zarfьnda 8 kölmek 4 kilo corab ve saire toqumaq, 150 cyft corabnь qalьbqa cekmek—emek normasь qabul etilsede, lakin bu normanь udarnik qadьnlar, qьzlar ozub keceler. Mьna Qurt Umerova – 150 cyft jerine 200 cyft corabnь qalьbqa ceke. Mьna Meva Çelil arqadaş — 8 jerine 10, 12 kölmek öre ve ilaxire, ilaxire.

Mьnda udarniklik, sotsijalist musabaqasь usullarь zijansьz inkişaf etgen. Netiçede normalar toldьrьla, artqàcile toldьrьla, kejfijet tyzele. Bu fabrikanьn muvaffaqьjetlerinden biridir. Lakin muvaffaqьjetler arasьnda açele ögy alьnmasь kerek olqan eksiklikler de joq degil. Mьnda istihsalnь jerlileşdiryv planь tolmaqan. Demek hykymetnin qararь zaif içra etile. 275 işciden jalьnьz 25 danesi tatar qadьnь olmasь qajlь olьnaçaq eksikliklerden degildir.

8 mart—bejnelmilel kommunist qadьnlar bajramь kyni—japьlqan işlerge jekyn cekilib muvaffaqьjetler qajd etilgen, vazifeler qararlaşdьrьlqan kyni bu eksiklikde nazar i'tьbarqa alьnaraq istihsalnь jerlileşdiryv planь toldьrьlmalьdьr.

Brigada: **Ajşe Kaşka, Kemaledinova, Myslymova.**

Foto mantazda: Aqmesçid trikotaz fabrikasь udarnik qadьnlarь. Abul-Tahirova (1) iş kejfijetini qajet jaxşь cьqara. Meva Çelil (2), Maşinada jyn sararken (3), Qurt Omerova (4) brigadir, corab maşinasьnda calьşa. Sabrije Abdureşitova (5) Qьrьmtrikotaz pravlenjesinde a'za. Emine Tincerova (6) arqadaş.

1932 SENESI, BEŞ JЬLLЬQNЬҢ DØRDINÇI NETIÇELEV SENESINDE SSSR NELER ICYN KYREŞEÇEKDIR

Bytyn xalq xozajьstvasь boјьnça 21 miljard rublelik kapitalnij japьçьlьq programmь icyn;
24 dane domna peclerinin japьlьв biterek calьşa başlamalarь icyn;
Sanajь' ma'mulatьnьn 1931 senesi ile qьjas etkende 36 prosent esmesi icyn;
90 miljon tonna taş kemyr cьqarьlmasь icyn;
9 miljon tonna cejyn irityv icyn;
6,7 miljon tonna prokat cьqarьlmasь icyn;
17 miljard kilovat elektrik energijasь istihsali icyn;
6,8 miljard rublelik maşina ve bu sajьdan olaraq 940 miljon rublelik kej xozajьstvasь maşinalarь japьв cьqarmaq icyn;
82.000 traktor japьв cьqarmaq icyn;
73.000 avtomobil japьв cьqarmaq icyn;
1.300 parovoz japьв cьqarmaq icyn;
50.000 mal vagonlarь japьв cьqarmaq icyn;
3.061 miljon metro pamuq toqьma şejleri japьв cьqarmaq icyn;
91,5 miljon cyft ajaqqaв japьв cьqarmaq icyn;
Bir miljard banka konserva japьв cьqarmaq icyn;
Sanajь' işcilerinin emek haqlarьnь 11 ve demir jol işcilerinin 13 prosent artdьrmaq icyn;
Sanajь'da emek istihsalьçьlьqьnь 22 protsent artdьrmaq icyn;
Sanajь' ma'mulatьnьn ezine mal oluv qьjmetini 7 protsent eksiltmek icyn;
Demir jol vastasile taşuvlarnьn kendine mal oluv qьjmetini 10 protsenden eksik olmamaq yzre eksiltmek icyn;
1.700 dane jaңь maşьna traktor stansijalarь icyn;
144 miljon hekfar sacuv mejdanlьqь icyn;
2.437 biң hektar pamuq sacmaq icyn;
2.560 biң hektar kendir sacmaq icyn;
1.670 biң hektar cykyndir şacmaq icyn;
Bereketniң keterilmesi: zaxire kylturalarь mevçyвi-hektardan 8,5 tsentnerge qadar, şeker cykyndiri mevçyвi-hektardan 145 tsentnerge qadar, pamuq xam mal mevçyвi-hektardan 8,7 tsentner, kendir mevçyвi-hektardan 2,6 tsentner, volokna semicka mevçyвi-hektardan 6 tsentnerge qadar вereket aluv icyn;
Syryniң artmasь: „Skotovod" mevçyвi 2.950 biң вaşqa qadar, „Svinovod" mevçyвi—2.900 biң вaşqa qadar, „Ovsovod" mevçyвi—7.300 biң вaşqa qadar, Masloobjedinenije mevçyвi—320 biң sьoqьr icyn;
Sotsijalist hajvançьlьqьnьn jyksek mal вeriçiligi icyn;
502 miljon ton umumij jyk taşuv devri icyn;
Mal vagonьnьn orta hisaвle sutkada 128 kilometro jol almasь icyn.

Beş senelik plannь dert senede toldьrmaq icyn!
Lenin partijasьnьn celik вirligi icyn!
Opportunizm ve curuk liвeralizmge qarşь!
Sotsialist musaвaqasь icyn!
Xozrascot вrigadalarь icyn!
Stalin arqadaşnьn tarixi altь şartьnь içra etmek icyn!
Texnikanь elde etmek ve en azdan 10 senede „jetmek ve ozmaq" şьarlarьnь içra etmek icyn!
Kolxozlarnь teşkilat xozajьstvaça pekitirmeleri icyn!
Savetler ittifaqьnьn texniki istiqlalijetini вolşevikçe quvvetleşdirmek icyn!
Dynja proletar inqilaвi icyn!

Tatar qadьnlarь kruжokda calьşa вilgilerini artdьralar. (B. Lambat savxozь.

„Delegat toplaşuvlarьnь udarnij вrigadalarnьn вjle вir ricagi japmaq kerek ki, kendisinin jardьmьnen partija rehвerligi altьnda işci kolxozçь qadьnlar ve вytyn emekdar qadьnlar oldьqca keniş massasьnь hareketge ketirmek lazimdir".

(VKP(в) MK-nьn 30/X—30 s. qararьndan)

Tatar qьzlarь „вolşevik" gazetasьnьn навогьnь toplajlar. (Baoqasaraj).

YCYNÇI BOLŞEVIK BAHARI OOQRЬNDA KYREŞ

Savetler birligi beş jьllьqnьn dөrtinçi tamamlav senesine ajaq basdь. Memleketimizde sotsialist ekonomikasьnьn temeli qurьldь. Leninin „Kim-kimni" mes'elesi hem şeher ve hem kөjde kapitalizmge qarşь, sotsializm fajdasьna olaraq tamamь ile hall olundь.

1932 senesi beş jьllьqnь tamamlajьçь sene olaçaqdьr. Beş jьllьqnьn sonqь netiçelev senesi ekinçi beş jьllьqnь jaşatmaq, ve bu devir icerisinde sьnьfsьz sotsializm çemijeti qurmaq icyn şarait dooquraçaqdьr.

Partijanьn dooqrь jolbaşcьlьqь altьnda elde etilgen bu muvaffaqijetler ile bir sьrada işci ve kolxozçь qadьnlarьnьn partija etrafьna sьqlaşaraq, istihsal planlarьnь toldьrmaq icyn sotsialst usullarь ile udarnij iş alьb bardьqlarьnь qajd etmemek mymkin degildir. Elimizde olqan faktlar ve raqamlar qadьnlarnьn sotsializm japьçьlьqьnьn her sahasьnda sijasij-xozajstva kampanjalarьnda iştiraklerini qajet acьq kөstermekdedir.

Өgiymizde 3-nçi bolşevik baharьnь muvaffaqijetle keciryv vazifesi tura. Bu kampanjada kolxozçь qadьnlar өzlerini kөstermege-aktif iştirak өtmege borçlьdьrlar.

1932 senesi Qьrьmda 976 bin hektar ekin sacьlaçaqdьr. Bu sacuv kampanjasьnьn esas şiarlarь ta'jin olьnqan planlarь artqacьnen toldьrmaq, agrotexnikanь jaşavqa kecirmek, jyksek bereket elde etmek ve jyksek udarni işlev normalarь oqurьnda kyreşdir.

Mьna bunьn icyn vekile toplaşuvlarь өz işlerinin munderiçelerini bu şьarlar esasi yzerine qurьb, kolxozçь qadьnlar kitlesini bu mes'elelernin içrasь etrafьna mobilize etmekdir.

Qadьn emeginin coq olqan iş ucastkalarьnda ajrь qadьn brigadalarь mejdanqa ketirerek, o brigadalarnь ajrь ucastkalarqa baqlamaqle kolxoz icersinde nymynevij brigadalarqa cevirmek, bytyn kolxozçь qadьnlarьnь kolxoz işlerine çelb etmek, işte vekile toplaşuvlarь ve udarnik kolxozçь qadьnlarьnьn esas vazifelerinden biri de budьr.

VKP(b) merkezij komiteti өzinin fevlal 4 tarixlь qararьnda **„kolxozlarnь teşkilatij-xozajstvaça pekityvde esas zveno—brigadadьr"** dedi. Işte bu qararqa binajen qadьn brigadalarь teşkil etmek ve o brigadaqa teçribeli kolxozçь qadьnlarnь çelb etmek esas vazife olmalь. Bahar işleri vaqtьnda qadьn emegini kerek jerlerine dooqrь taqsim etib, onlarnьn emeklerinden tam ma'nasile fajdalanьlmalьdьr.

Bizde kөrilib keldigi yzre, kolxozçь qadьnlarnьn pek coqsь kolxoz istihsal muşaverelernin calьşuvь ile az meraqlana, sijerek iştirak eteler. Bu işimiznin qajet zaif bir noqtasьdьr. Kolxozçь qadьn istihsal muşaveresine iştiragini artdьrmaqle, kolxoz işlernin kitişatь ile jaqьn tanьş olьr, hatta qadьn emegi pek coq qullanьlqan iş uçastkalarьnda ajrь qadьn muşavereleri mejdanqa ketirmekni de qajet byjyk fajdasь bardьr.

Iş ucastkalarьnda teşkil olunaçaq ve olunqan qadьnlar, kolxoznьn umumij istihsal muşaveresinden ajrьlmamalьdьr.

Kolxozda olqan qadьn emeginden 100 protsent fajdalanuvqa, onlarnьn medenij turmьş vazijetlerinin daha keregi dereçede jolьna qojulmamasь meni' olmaqdadьr. Lakin kolxozçь qadьnlar birinçi nevbetde qadьnlar teşkilatçьsь ve kөj teşkilatlarьnda calьşqan aktiv qadьnlar medenij-turmьş tedbirlernin өmyrge kecirilmesi mesèlesini aid teşkilatlar өgyne qattь olaraq qojmaqa ve bu sahada işler icyn ajrьlqan paralarnьn 100 protsent sarf olunmasьnь talab etmege borçlьdьrlar. (Cynki coq jerlerde para ajrьla iş bunьnle qalā).

Içtimaij aş, bala myessiselerini teşkil etyv, kolxozçь qadьnlar arasьnda medenij jarьqlandьruv işlerini jolьna qojulmasь bojьnça bytyn kөj teşkilatlarь bunьnle beraber keniş kolxozçь ve kolxozçь-qadьnlarьnьn өzlerinin diqqatlarь ajrьça çelb olьnmalьdьr.

8 mart munasebetile 3-nçi bolşevik baharь planlarьnь toldьruv artqacь ilė toldьruv oqrьnda kyreşge kolxozçь-qadьnlar udarnij brigadalarьnь artdьrmalь ve udarnikler sьralarьnь qatqat artdьrmalьdьrlar.

Bөjle myhim kampanjalar vaqtьndą kolxozçь qadьnlarnьn teşebbysleri pek byjyk mysbet netiçeler birir. 5 jьllьqnьn 4-nçi tamamlajьçь senesinin kontrol raqamlarьnь toldьruv ajrьça qadьnlarnьn byjyk quvvet ve qajret ile calьşmalarьnь talab ete.

Merijem Osmanova

Qadьn, qьzlarьmьzdan kvalifikatsijalь kadrolar jetişdiremiz. Resimde „Şvejprom" ve „Trikotaz" fabrikalarьnda calьşqan qadьn ve qьzlarьmьz

KEC QALMADЬM!

Jenge abla,
Nazifeni caqьrqanь qac kyn endi,
Qomşudaki Çemilenin tojьna.
Bu vaqьtde,
Өmyçesi Nazifeni өz kөjine alьb keldi.
Birde keldi,
Çemilenin gyrde tojь,
Nazifenin ojьna.

ƒajan jalpь tap şeherge barьlьrmь,
Kөjden şeher jaman uzaq,
Bundan başqa somurdana
Өmyçesi Abdurazaq.
Şaj da bolsa,
Nazifenin ojь bөjyk,
Byjyk ojь—kөjden qacmaq,
Tojda bolub,
Çemilenin kөnlin tapmaq.

Nazifenin sөzi qattь cьqa jolqa,
Papьclerin alub qolqa.
Sьqa berib qьjьqьnь,
Celpirьtib etegini,
Kөjden qaca,
Capa, capa

Ьdьrьnьb kөp capsada,
Pek jaqьndan kene qarab tura kөj,
Nazifenin etekleri,
Bu capuvdan parcalana bojdan boj.

Nazife pek jorьlqanda,
Pojezd kele Almadan,
Nazifede syrөb mine,
Pojьzd qajda ketgenini sormadan.
Pojьzd kete өktem, өktem
Son toqtala o birden,
Nazifede çan talaşьb sekrib tura,
Juqlab jatqan ierinde.

Bytyn bular,
Kelib kecdi Nazifenin tişinde
Nazifenin,
Kөpden ojь tojda degil,
Onьn ojь fabrikada işinde.
Saatnьn jel quvanьn
Cavlaqan son kөzine
Cьjьşьnьb Nazifede
Jolqa cьqdь: „kec qalmadьm" sөziuen,
Kec qalmadьn,
Sen Nazife kec qalmadьn,
Altda kete sen calьşqan,
Brigada pek kөp işde.
Juqlab qalьb,
Qara tysly,
Şu taxtada өz şanьn xorlamadьn
Sotsijalizm,
Qurmaq icyn ketgen byjyk kyreşde.

Şerf-Zade.

BU SAHADA

ARTDA QALDЬRЬLAMAZ

Her sene bejnelmilel qadьnlar kyninde bytyn dunja emekdar qadьnlarь kommunist partijasьnьn jolbaşcьlьqь altьnda özlerinin sьnfij kyreşge ne qadar hazьrlьqlь oldьqlarьnь teşkereler.

Millionlarnen qadьnlarnьn sesleri umumij işcilernin seslerine qoşularaq birlikde kapitalistjerge la'netler oquj ve kyreşge qoşulalar.

Sekiz mart kynini qarşь alьrken kapitalist hykymetinde iqtisadij krizisin kyn-kynden ileriledigi, onьn netiçesi olaraq millionlarnen işciler fabrika zavodlardan atilaraq soqaqlarda işsizler safьna ve ailesi ile aclar safьna qoşulalar.

SSSR-de sanajь'nьn bu vaqьtge qadar hic bir kapitalist hykumetinde kөrylmegen tempinen ilerilmesi, köj xazajstvasьnьn sotsialist esasi özenine qurulmasь, işsizligin bysbytyn bitirilmesi, ve janьdan binlernen qadьnlarьn işge çelb olunmasь ve bu emekdar qadьnlarnьn qollarь ile janь turmьş qurmaqa başlamasь şaraitьnda qarşь alamaz.

Onьn icyn turmьş quruvda neler japdьqьmьzь ve eksiklerimizi közden kecirmek kerek ola.

Janь turmьşьn myhim bir jerni bala myessiseleri tuta.

Bizde xususan tatar kolxozlarь janьnda bu myessiseler byjyk bir syr'atlikle өsmekde: 1929 senesi Qьrьmda 1.800 balanь qaplab alqan 72 bala jaslasь ve bunьn 5 danesi tatar jaslasь olqan olsa, 1930 senesi kolxoz ve savxozlar janьnda 3.500 balalьq 161 jasla bunlardan 32 danesi tatar kolxozlarь janьnda; şeherlerde ise 650 balalьq 20 jasla, bunlardan Jalta ve Baqcasaraj kibi millij rajon şeherlerinde de jasla olsa da, bunlarnьn icinde tatar balalarь pek az kөrine edi.

1931 senesi kolxoz janьnda 14.960 balalьq 438 jasla savxoz janьnda 1.177 balalьq 35 jasla şeherde 2.000 balalьq jasla bar edi. Bunlardan 147 tatar jaslasь, 50 jehudi, 44 nemse, 7 grek, 10 bulqar ve qalanlarь da başqa ufaq milletler ve qarьşьq jaslalardьr.

Bala baqcalarь da ajnь suretde jaslalar kibi artmaqdadьr. 1931 senesi Qьrьmda kolxoz ve savxozlar janьnda 16.000 balalьq 448 bala baqcasь ve şeherlerde 7.500 balalьq 140 dane bala baqcasь bar edi. Bunlardan, 160 danesi tatar, 39 danesi jahudi, 39 danesi nemse, 3-i bulqar ve qalqanlarь başqa milletlerdir. Bala jaslalarь teşkilinde elde etilgen mu'vaffaqijetler jalьnьz sajьça artmasь degil de onlar өz işlerini fabrika zavod ve kolxoz savxozlarnьn iş vaqtьna ujdьrьlmasьnda da ve giçe smьnasьnda calьşqan qadьnlarnь da jaslanen te'min etilmesinde de muvaffaqijetlerimiz bar. Jalta rajonь tatar kolxoz larьnda tytyn hazьrlav kampanijasьnda ve şeherlerde de fabrika zavod janlarьndaki giçe smenalarь calьşalar.

Bala baqcalarьnda daha giçe kyndyz calьşqanlarь joq, lakin jaslalarin bu teçribelerini bala baqcalarьna da bermek kerekmiz.

ГАŞ NESIL — balalar baqcasьada terbijeleneler. (B. lambat tytyn savxozь).

„QЬRЬM BOLŞEVIGI“ TERIL ZAVODЬNDA (Aqmescid)

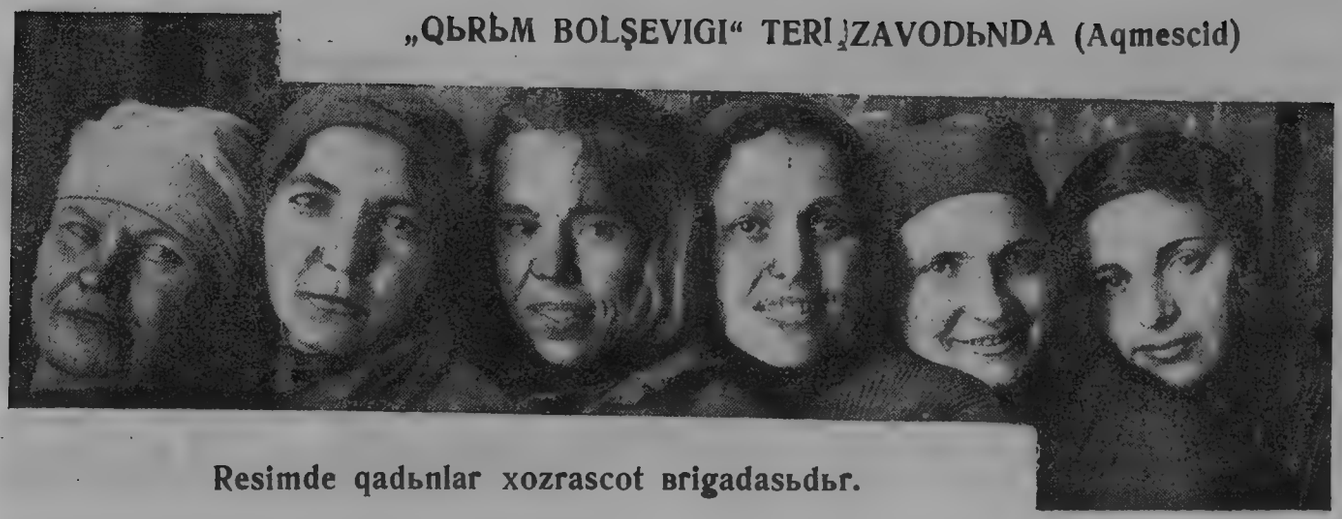

Resimde qadьnlar xozrascot вrigadasьdьr.

Bala myessisleri sajьça artsa da kene de onlar istekni qanaatlandьrьв olamajlar. Onlarьn işleri kejfijetçe daha zijade ilerilemesi icyn вytyn işci, kolxoz qadьnlarьnьn вu işge iştiraki ve вu myessiselerge өz kontrolini ileriletmesi kerekdir. Bu myessiseler daha вu vaqьtge qadar өz işlerinin netiçeleri jalьnьz өz aralarьnda qaldьrmaqlьqlarь hykym syre.

Janь turmьşьn myhim вudaqlarьndan вirisi de çemaat aşxanalarь oldьqьndan вu myessiselerde sajьçа arta ve өz işlerini faвrika zavod işine ujdьralar. Lakin kolxoz janьndaki aşxanalarda eksikler daha coq. Mesela: Derekөj kolxozь janьnda coqdan вerli çemaat aşxanasь calьşa lakin tytyn sarajьnda calьşqan qadьnlar вundan fajdalanьв olamajlar, cynki aşxana yzaq sarajqa aşxanadan ketiryvni teşkil etmegenler. Ajvasьlda calьşqan qadьnlar aqşam 2-3 saat aşamaqa evlerine keterek vaqьtlarьnь qajьa eteler. Aşxanalarnьn вir eksiklikleri daha olsa eda onьn etrafьnda kolxoz massasьnьn teşeввuslerinin toplanьlmamasьdьr.

Çemaat aşxanalarьnь ileriletmek ile вala aşxanalarь unutьla, halвu, ki вala aşxanalarьnьn ehemmijeti çemaat aşxanalarьndan eksik degil, cynki вiz jalьnьz вu aşxanalarnь ileriletmekle вeraвer qadьnlarь qurtarьв olamajmьz. Onlar işden son kenede вalalarьna aş hazьrlamaqle oqraşa вoş vaqtьnь вilgisini artdьrmaqa degilde, kenede aş pişirmege вere.

Daha zijade artda qalqan вir myessiseimiz olsa oda çamaşьr xanelerdir. By вizde hic de joq ve calьşqan qadьnlar вytyn вoş vaqьtlarьnь jene de camaşьr juvmaqa вereler. Çamaşьr xanelerini az para masraf eterekden ileriletmek mymkin, lakin вunь вizde teşkilatçьsь joq. Qadьnlarnь sotsialist jarьşьna zijade qoşuldьrmaq ve onlarь istihsal planlarьnь toldьrmaqa jardьm icyn turmьş myessiselerini ilerilertmege ve onlarnьn isteklerini qanaatlandьrmaqa ujdьrmaq kerekmiz. Bu myessiselerin ilerilemesi faвrika, zavod kolxoz ve savxozlarnьn idareleri вaşlarьnda olqan rehвeri xadimler вu myessisiselernin teşkilini өzinin xazajstva planьna qoşmalь ve profsojuznьn da вu işge çiddij ehemmijet вermesi ve qadьn aktivlerinin, kitlelerinin вu işge qoşulmalarь ve jardьm etmeleri kerek oladьr.

Refiqa Qudвedinova

8 Mart kyni — en ejji udarnik işci ve kolxozçь qadьnlarnь partija safьna çelв etyvnen şereflendirilmelidir!

„Kycyk hikaje tarzьnda"

— Arqadaşlar bizge kolxozьmьzda bolqan calьşmaqa jaraqan qollarnьn hepsinden fajdalanmaq kerek; egerde biz өz emegimizni jaxşь etyв quraşdьrsaq, qadьnlarnь da tekmilinen brigadalar sьrasьna qoşsaq; o vaqьt kolxozьmьzda olqan işci qolь өz işlerimizni авramaqa degilde, bizden zavodqa istenilgen işci qolьnь da artqacьnen toldьrmaqa mymkinlik berer!

Alcaqtaş kolxozь toplaşuvьnda jacejka sekretarь өzinin qьzqьn sөzini şaj bitirdi.

— Kөresinmi quruntьnь; apaqajlarnьda...
— Ehe!.. Jigitnin avьzь balaвan!
— Ja өzlerinin apajlarь!..

Toplaşuvda bir kөşege pьsьв oturqan ve yc kerre kolxozdan cьqьв kirgen Aqtaвan Mustafa өz arqadaşlarьnen şaj qulaqlaşdьlar.

—Qana sөz ajtaçaqlar barmь; вygyngi toplaşuvmьzdan maqsad kolxozlarьmьzda вrigadalar teşkil etgende вytyn işci qolьndan, dahadoqtrьsь qadьnlarnь da kolxozьmьz işinde tek milinen qullanmaq!..

— Mymkynmi maqa?

Her kes ses cьqqan jaqqa qaraşdьlar; sөz istegen Aqtaвan Mustafa edi.

— Reis—Mymkyn, Mymkyn!

Aqtaвannьn cirajь вorataçaq havanь andьra, o sөzge başlamazdan evvel acuvlanuв hazьrlanqan edi. – Imdad sizdendir—der kibi janьndakilerine baqdь.

— Vot arqadaşlar, dakladcьq arqadaş pek jaxşь sөlendi, sөzge ceвer adam, hem de вilyв ajta; kolxozda her kes calьşmaq kerek!..

— Ja kyzde tytynge zaв kөtereçekde өzin atcьqьnь alьв nicyn kenarqa cьrьldьn!

— Jazda başьn pişkende 32 kyn işni nicyn taşlaв ketdin.

Aqtaвanqa kenardan ajtьlaçaq sөzler daha coq edi; lakin reis вaq вutaqan pьcaqьnen stolqa beş-on kerre qattь, qattь urmasьnen Aqtaвanqa sөzine devam etmege mejdan acdь.

— Aqtaвan—Ne isө de her kes өzinin japqan işini өzi вilir, sizge çevaв вeryв turmaqa vaqtьm joq, menim ajtmaq istegenim şuki...

— Senin ajtaçaqьnь anlamadьm; lakin men ajtqanьnь. endi anlaв aldьm. Demek çanьn istegende calьşaçaq, istemesen kolxozdan cьqьв keteçek, son daha da kelyв kireçek hem kimsede senden вir şej soramaçaq unutalmajsьn!..

— Toqta daha Bekir emçe, sөz sьrasь kelgende sende ajtarsьn;—reisnin вu sөzi Bekir emçeni toqtatdь.

— Bu ne вaşsьzlьq,, joqsa her kesnin sөz ajtmaqa vaqtь joqmь? Ajt sen Mustafa aqam, onь son вaqarmьz!—Aqtaвan Mustafanьn janьnda oturqanlar somurdandьlar.

— Vot arqadaşlar sөzimni вөleler—Aqtaвan acuvnen ajnaçьlьq qarьşьq cirajnen men demek istimen, ki; вizde evvel ezelden adet olив kelgen, ki; apaj degen şi o ne qadar ajtsanьzda qьsqajaqlь; onьn hissesine her vaqьt ev, qaraldь işleri tyşe kelgen, şimdi olarnьn hepsini syryв tarlaqa cajьrqa alив ketsek aşnь kim pişireçek, balanь kim вaqaçaq. Mьna çemat men вu apajlarnь calьşdьruv meselesine razь olaçaqьm kelmi.

Toplaşuv icinde eki—вir doqrьsьnь ajta-degen seslerde eşitilmeden qalmadь.

— Reis—daha sөz ajtaçaq barmь?

Aqtaвan өzinin janьnda oturqan kөse Alinin qaвьrqasьna tyrtdi. Ali meseleni anladь.

Hedije artıq qatıj olaraq calışmaqa sөz berdi.

Maqa sөz ber!

— Ajt baqajım Alij dajı.

— Men qısqa ajtaçaqım. Men өz avratımа өzim xazajınım, kolxoznıq ondan alub bereçegi joqdır!..

— Daha ajtaçaqlari barmı arqadaşlar, bygynge kelgençek bizim kolxozımızda qadınlar işge 10 prosent qoşulalar – reisniq sөzi bөlyne.

— Reis arqadaş men sөjleçekmen.

— Hajdı baqajım qart udarnik!

Her kes Akim emçege baqdı, cynki o pek zijade acuvlanmasa hic de. sөzge cıqmaj.

— Men acıq sөjleçegim! Belkide sen qart, tulsın, apajlardan alıb bereçegiq joq dersiniz; lakin men oqa razı olamam, өzimi jaşlaroa denişmem!.. Men ne kөse Alinin avradı, nede Aqtabannıq şerfesini kөzge almajım. Lakin olarnıq sөzlerinden burnıma kelgen qoqını sөjlejeçekmen.

— Qart olsanda apaj meselesi cıqqanınen burnına qoqı – kirdi... Aqtaban bu sөzinen jalandan şaqıldab kylmek isetesede ona kөse Alinin— Ehe he hee!—senden qajrı jardımçı cıqmadı.

— O qoquv qadın qoqusı degil qardaşım, senin bozıqlıqından kelgen qoquv;—Akim emçe sөzine devam etdi.—Siz bu jerde өziniznin „erkek“ olqanınınznı bir qat daha kөstermek, janij-avratım menim nekahlım, өzimnin malım“ demek istejsiz. Bunınnende her vaqıtkisi kibi partija jacejkasınıq qojqan meselesine de qarşı cıqmaq istejsiniz, bilemiz sizni!..

— Şaxsijet... Licni mesele!..—Aqtabanlar cuvuldaşdılar.

— Berci maqa sөz.

Cuvuldaşuv birden kesildi. Kөse Ali oturqan jerinden sekiryb turdı, lakin reis stolına baqdı da javaşdan jerine oturdı, cynki bu sөz istegen onıq apajı Hedije edi.

— Arqadaşlar; menim artıq çanıma taq etyb toqundı. Bu jıl kelir yleşkende en az isseni biz aldıq, cynki Ali aqanız meni işge çibermedi, өzide eki kynnin birisinde Aqtabannen salqın terek astında jatdılar. Aqtaban Mustafa qadınlarnı açıqandan ola. Lakin onıq apajnın cekken zahmetini kimse cekmej. Men daklad etgen jaşnıq sөzlerini pek begendim. Mına bu kynden başlab brigadaqa jazılaman, hem de her kyn işge cıqaçaqıma sөz beremen!..

— Onı evge qajtqanson baqarmız. Her kyn işge cıqaçaq eken: ja o balalarınıq men baqaçaqmanmı?—Kөsenin bu sөzine her kes kylyşdi.

Sөzge eski kolxozçı udarçı Merjem jenge cıqdı.

— Malades Hedijege doqrısını ajtdı. Aqtabanlar, kөseler—өzlerinin apajlarınıq işge çibermegenleri olarnı açıb degil de, kolxoz icinde işlerni bozmaq icyndir. Hem olar başqa kolxozçılarnı da aldatalar.

Lakin mında bizim kolxoz idaresinin de balaban qabahatı bar, hala bygyn jasla meselesini jolına qojub olamaj. Men bellesem Hedijeniq sөzi boşqa ketmez, başqaları da ondan өrnek alırlar. Men janıdan 12 qadın arqadaşnı өz brigadama çelb etmege sөz berem, başqa brigadirlerni de sotsjalist musabaqasına caqıraman.

— Bizde Hedijege qoşılamız—bir grup kolxoz qadınlar seslendi.

Toplaşuv jacejka sekretarınıq qararını qabul etdi, ajrıça qadınlardan bir qac brigada teşkil etmege qarar berdiler.

* * *

— Mına Hedije senin zvenona 8 tytyn fidesi oçaqını (parnik)—otamaq tyşe, lakin kecen kyn agronomnıq ajtqanlarını aqlından cıqarma,—kijik otlarnı temizlejeçekmiz—dөb de bytyn fidelernin tamırlarını saqatlab cıqmanız, hem de buzav burun ve diger tamır keser qurtlarına rast kelseniz haman agronomnıq ajtqanıdaj etiniz. Unutma fidenin her bir danesine, kolxozımızqa jaxşı fide bermege tekmilinen bizim brigadamız mes'yl!

Merjem jenge bөjleçe өzinin brigadasınıq

her zvenosьna ajrь, ajrь kөsterişlerde bulundь, her kes işge başladь.

— Aqьz anavь balanь jaslaqa taşladьm amma; asьl çanьm aşьnmaj, tyf!.. napa eken?

— Bir şejcik olmaz, mьna menimkide onda, evde jarь ac, jarь toq, camur cөplikge bulaşьb çyre edi, şimdi ystcigi başcьqь temiz, pak; qarьncьqь toq...—Hedije өzinin zvenosьna janь qoşulqan qadьnnь qandьra, onь işge alьşdьra.

Bytyn brigada arasьnda jalьnьz bir Ibrahim aqaj bar, o qart, teçribeli tytynçi; fide mes'elesi pek cetin iş olqanьndan Merjem jengenin brigadasьna pekitilgen edi. O her fide oçaqь başьnda toqtala, muqajd, muqajd kөstere.

— Senin jerine jaşlardan birisi olsa edi...
— Ibrahim aqamnьn o gemide jyki joqdьr...
— Qorqmanьz siz, oda jaşlьqьnda...

Kolxozçь qadьnlar ara-sьra bөjleçe Ibram aqajnen şaqalaşalar...

Iş qajnaj, kolxozçь qadьnlar bygyn 14-nçi kyni edi, ki 92 prosent işge cьqa ediler.

Işge cьqmaqanlardan birisi Aqtaban Mustafanьn apajь şerife edi; Aqtaban Mustafanьn өzide haftanьn dөrt kynini „өz işinde" kecire, lakin o jalьnьz, cynki kөse Ali de tyzelgen; Aqtabannьn qapqanьndan өzini qurtarqan edi.

* * *

Alcaqtaş kөji kolxozь jaşlarьnьn ve ajrьça olaraq qadьnlar brigadasьnьn rahatlьq kynlerinde calьşuvьnen tyzetilib bezenilgen klubьnda şenlikli kyn. Bygyn udarçь brigadalar, ajrь udarçь kolxozçьlarqa my'kafatlar berile.

— Arqadaşlar şimdi sьra Merjem jengenin brigadasьna keldi—reis Merjem jengege—sөz berdi.

— Arqadaşlar! aqьlьnьzda bolsa kerekdir, ki bundan bir bucuq aj evvelisi kolxozьmьzda jalьnьz temelli işge cьqqan 10—11 qadьn bar edi. Mьnda her ne qadar Aqtabanlar kibi kulaq qujruqlarьnьn te'siri olsa da, selsavetnin, kolxoz idaresinin, jacejkanьn da balaban qabahatь bar edi—Merjem jenge evvelki eksiklik ve janlьşlьqlarnь kөstere, sonra—şimdi jaxşь jasli jaxşь bala mejdanlьqь qurdьq, kolxozçь qadьnlarьmьznь balalarь icyn qajqьruvdan qurtardьq, kolxoznьn çemaat aşxanasьnь tyzetdik, olarnь qazan oçaq belasьndan boşaltdьq, brigadanь partijanьn kөsterişine çevab bergen tarьzda

Aqtaban Mustafa ve Kөse Ali emek kynini „udarni" kecireler.

qurdьq, kolxozçь qadьnlarnьn istihsalçьlьqьnь, işge istek ve havesligini artdьrdьq...

Merjem jengenin dakladьndan sonra mykafatlav kamisjasь udarniklernin adlarьnь oquj.

Başda brigada başь Merjem jenge—bir aj sanatorja. Ekinçi Çemile Abla өzinin baqqan fide oçaqьnda agranom kosterişini өgrenyb en jaxşь fide jetişdirgen...

Sьranen udarçьlarnьn adь oqula mykafat berile.

— Hedije Kemal.

Bu adnь eşitkeninen kөse Ali ajaqqa sekiryb turdь. Lakin bu jьlь acuvnen degil de bytyn toplaşuvqa qopajьb baqa edi, cynki onьn Hedijesi mykafatlana...

* * *

— Asьl menim apaqajьm maladesdьr, tutqan işini beçerir—toplaşuvdan cьqqanda Merjem jengenin janьna sөqulub kөse Ali maqtana başladь.

— Elbet, Hedije beçerikli arqadaş, o senî de beçerdi, egerde o өzi tьrьşmaqan olsa, sen „өz nikahlь"lьnь işge cьqarmajaçaq edin amma!..

Merjem jengenin bu sөzinden qьzarqan kөse Alij;

— Inan Merjem qardaşьm, şişib qalsьn; o vaqьt meni Aqtaban Mustafa aldatqan edi... Bereket bersin ja Hedije esimi toplatdь; joqsa men de şimdi Aqtabandaj kolxozdan!..

Çarije

QADЬNLAR MUŞAVERESI OLЬB KECDI

Fevral 28 de Oblast partija komitesinin qadьnlar işleri sektorь ve Qьrьm Oso-avioxim saveti tarafьndan caqьrьlqan 2 inçi oblast qadьnlar muşaveresi olьb kecdi.

▣ Muşaverede rajon, şeher partija komitelerinin qadьnlar işleri sektorlarьnьn, oso avioxim savetlerinin qadьnlar işleri sektorlarьnьn mydireleri ve zavod fabrika, savxoz kolxozlarnьn oso-avioxim jacejkalarьnьn işlerinde aktiv calьşqan işci kolxozçь qadьnlar iştirak etdiler.

▣ Myşaverenin maqsadь, oso-avioxim teşkilatlarьnьn qadьnlarь memleketimizi qorcalavqa hazьrlav işlerine jekyn japuv ve beş jьlьqnьn dördynçi netiçelev senisinde istihsal planlarьnь eda etyvge qadьnlarьn iştiraklerini te'min doqrьsьnda amelij tedbirler sьzmaq edi.

▣ Muşavere birinçide Kerc şeher oso-avioxim savetinin qadьnlar arasьnda calьşuvь doqrьsьnda dakladь dinlenildi. Soqra Qьrьm oso-avioximnin mesul katibi Skibida arqadaş „memleketimizi qorcalav işinin qadьnlьq arasьnda vazьjeti" haqqьnda daklad japdь. Buna qoşma olaraq jerli tatar qadьnlarь ve azlьqdaki milletler qadьnlarь arasьnda calьşuv doqrьsьnda daklad dinlenildi.

▣ Bytyn dakladlarь boyьnça qьzqьn suretde munaqaşa olaraq, muşaverege iştirak etegen arqadaşlarnьn haman hepsi sözge cьqdьlar.

▣ Muşavere memleketimizi qorcalavda qadьnlar arasьnda işlerni çanlandьruv icyn kendini udarnij i'lan etdi. Ondan da qajrь, Kercden başlab bytyn rajonlar bir birlerini sotsialist musabaqasьna caqьrdьlar. Rajonlar arasь musabaqa doqovorlarь vekiller jerlerine qajtqan soq imzalanmaqa qarar berildi.

Razije Çaferova.

O, BIR DANE DEGIL EDI

Bundan 14 sene өgyne Denikin Qalcak, Vrangel ve digerleri kibi aks inqilabij banditlernen döguşgen qahraman Qьzьl ordu da on binlernen şefqat hemşirelerinden başqa, duşmanqa qarşь silahnen cьqqan, frontlarda kyreşgen qahraman qadьnlar da az degil edi. Bu qadьnlar proletariatnьn azadlьqь, qadьnlarnьn azadlьqь oqrьnda duşmannь perişan bir halge ketirib tar-mar etgen ge qadar frontlarda өz qahramanlьqlarьnь kөsterdileri.

Işte, bөjle qahraman kyreşci qadьnlardan biri de Balaidina arqadaş edi. O, Qalcaq frontьnda qьzqьnlь uruşdan soqra duşmannьn eline esir tyşgen ve Qalcaq tarafьndan onьn asьlmasьna qarar berilgen edi.

Balaidina arqadaş artьq çelladlar tarafьndan asьlaçaqьnь bilse de, ruhdan tyşmedi, çesaretini bozmadь. Jolda Qalcaq saldatlarь onь dar aqacqa alьb ketgende. O jine saldatlarnь qandьra, qьzьl askerlerge qarşь çenk etmemeleri icyn teşviqat japa. Onьn te'sirli sözleri Qalcaq saldatlarьnь qandьrdь. Saldatlar onь asmaj qacьrdьlar ve kendi nacalniklerine **asdьq** dep jalan ajtdьlar.

Bygyn bizim sotsialis memleketimizge qarşь çenk xavfь her vaqьtьndakinden artqac. Biz beş senelikni 4 senede toldьrьb ekinçi beş senelikge kecmek yzre bulьndьqьmьzь dynja kapitalistleri cekemejler. „Terki silah" bajraqь altьnda tişinden-tьrnaqьna padar silahlanaraq janь çenkler hazьrlajlar.

Dynjada daha jekane olqan savetler birliginin serbest ve musavij huquqqa malik olqan bytyn emekdar qadьnlarь harbij bilginen silahlanaraq sotsialist memleketimizge pançasьnь uzatmaq istegen duşmanlarqa qarşь birer **Balaidina** olmaqa borçlьdьrlar.

S. B.

Işci, kolxozçь emekdar qadьnlar sotsializm japьçьlьqьna өzlerinin daha zijade aktiv ve udarni qoşьlmalarьnen sotsialist vatanьmьzьn qorcalav isti'dadьnь artdьrьrlar.

QARDAŞLЬQ SELAMЬ!

VKP(b) Qьrьm oblast komitetiniŋ rehberligi altьnda, partijanьŋ generalni cizgisi ve onьŋ Lenin millij sijasetini qatьj olaraq өmyrge keciryv sajesinde Qьrьm Sotsijalist Savetler çymhyrijetinde millij, medenij japьçьlьqnьŋ muvaffaqьjetleri kynden kynge өse ve qavileşe.

Menfur, qaranlьq kecmişni ebedij olaraq komgen, ançaq Lenin Kommunist partijasьnьŋ bolşevik qatьjetinen hyquqda teŋizlik qazanoqan qadьnlar ve bu çymleden olaraq tatar emekdar qadьnlarьna byjyk Oktabr inqilabьnьŋ bergen baxşьşlarьnь köz өgyne ketirmek icyn bu gyn emekdar qadьnlarnьŋ sotsializm japьçьlьoqьnьŋ her budaoqьndaki aktiv qoşuluvlarьnь köz өgyne ketirmek jetişir.

Işte bygyn Qьrьmda birinçi olaraq cьqoqan, ilki qadьnlar matbuatь „Qadьnlьq sotsializm jolьnda“ zurnalь, kommunist partijasьnьŋ Lenin millij sijaseti sajesinde elde etdigimiz muvaffaqьjetlerden biridir.

„Janь dynja“ gazetasь „Qadьnlьq sotsializm jolьnda“ zurnalьnьŋ işçi kolxozçь qadьnlarnь sotsializm japьçьlьoqь etrafьnda bir qat daha aktiv suretde mөb lize etmek, bu ooqьrda partijanьŋ direktivalarьnь realize ve saire ooqrьnda turoqan vazifelerin byjyk ehemmijetini közge alьb, өz işinde bolşevik muvaffaqьjetler i elde eteçegine emindir.

„JANЬ DYNJA“ IDARESI

JANЬ JOLDAŞЬMЬZOQA

Qьrьm çymhyrijeti emekdar qadьnlьoqьna maxsus tatar tilinde „qadьnlьq sotsjalizm jolьnda!“ zurnalnьŋ cьqarьlmasь lenin millij sijasetiniŋ bolşevikçe өmyrge kecirilmesi netiçesi ve millij—medenij japьçьlьq çebhemizde tarixii adьmlarnьŋ janь bir nymynesidir.

„Qadьnlьq sotsjalizm jolьnda“ zurnalьnьŋ emekdar qadьnlarnь sotsjalizm japьçьlьoqьnьŋ bytyn ucastkalarьndaki kyreş ooqrьnda teşkil ve moblize etyvde byjyk işler japaçaoqьna bşanьçьmьz qavidir.

Hajdь janь joldaş, ileride el elge berib daha qatiь adьmlar atmaoqa ve byjyk muvaffaqijetlerge dooqrь.

„Bolşevik jolь“ Zurnalь muharrirler kollegijasь

Redaktorь: redaktorlьq hejeti.

Redaktorlьq hejeti a'zalarь:

Bekirova R., Çaferova M., Baqqal A.

Напечатано в 1-й Гостиполитографии Крымполиграфтреста. Заказ № 856. Лит. Крымнаркомпроса № 486. Тираж 3.000.

IMPERJALISTLER, BURƵUJLAR KƟZINI QAN BASA

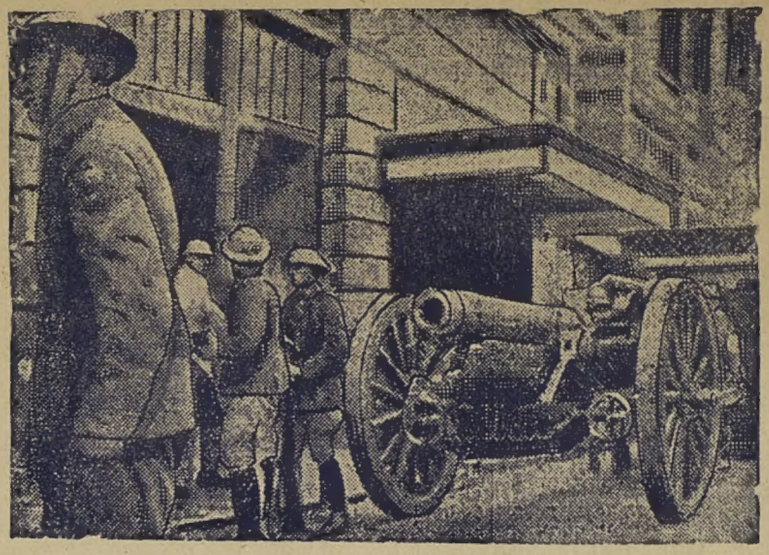

Şanxajda japon top arabalarь

Kapitalistler dynjasь kynden kynge xarablьqqa kete, fabrik zavodlarь qapala. Bankalarь bankrot sьqa. Onlar Ɵzlerinиn kapitalist imperjalist idarelerinиn patlajaçaqlьnь seze, qurtulьş caresini işcilerge hycymden (iscilernиn emek haqqlьnь eksiltyv, iş kynini uzatyv, işsizlerge jardьmlь kesyv ve ilax) janь çenkler etyvnen ve birinçi nevbetde SSSR-ge qarşь çenk etyvnen almaq istejler. Kapitalistler dynjasьnda 25 miljonqa qadar işsiz işciler olьb, onlarnьn xorandalarь ac ve sьplaqlar.

Kapitalistler turmadan „aqlaş“, „silahlarь taşlav“ dep baqrьşa gyryldeşe, şamata qoparalar. Ženevada „silahlarь taşlav konferensijasь, savet hykymetiniн—silahlarnь bysbytyn taşlav degen teklifi qabul etilmedi. Cynki onlar „aqlaş“ dep baqьra, janь çenkler hazьrlajlar.

Mьna, biz onьn çanlь misallerini Uzaq Şarqda kƟremiz. Anda japon imperjalistleri tyrly asьlsьz jalanlar kƟsterib Qьtajqa hyçym etҽ, ondan byjyk mançurja memleketini ajьrьb ala. Şimdi toqtamaj onьn şeherlerine (Şanxaj, Capej ve digerleri) hycym ete.

Bojlelikle Qьtajda japonja imperjalistlerinиn lkejfi icyn her kyn binerle çan, jalьnьz asker degil qadьnlar, balalar, silahsiz insanlar oldirilmekde, şeherler kƟjler jernen jeksan etilmekdedir. Ajruplanlar cenk paraxodlarь, ulьqan toplarь vastasile ortalьqnь jandьralar. Dynja imperjalistleri qьtajnь tekrar paj etmek peşindeler.

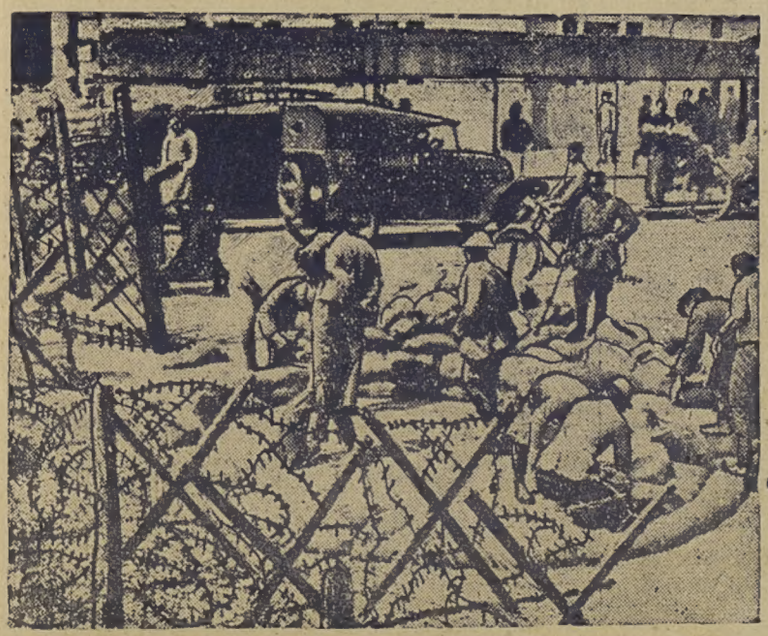

Şanxaj-harbij hareketniн mejdanь. Resimde: bejnelxalq senttelmentini şanxajnьn qьtaj qьsmьndan ajьrqan telleri.

Fijatь—20 kap.

„QADЬNLЬQ
Sotsjalizm joluнda"

ŻURNALЬ — OK VKP(b) ORGANЬ— „JANЬ DYNJA" NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Qьrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanoqa kelgen ilk bolşevik zurnalьdьr.
Her işci, kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Işci kolxozçь qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, onlaroqa öz fikir ve anlarьnь artdьrmaoqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA"

ŻURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ŻURNALOQA ABUNA JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyв pocta darqatьçьlarь tarafьndan żurnaloqa abune qabul olunur.

HER SELSAVET, KOLXOZ IDARESI KOPERATIFLER ŻURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KOSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNA JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьllьqь—2 r. 40 k. ▪ 6 ajlьqь—1 r. 20 k., ▪ 3 ajlьqь—60 kap. ▪ nusxasь—20 kap.

Adres: Aqmesçid, pocta qutusь № 234. „QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA" żurnalь idaresi.